

Delårsrapport

Januari - Juni 2018

Folksam ömsesidig livförsäkring

Folksam

Innehållsförteckning

Kommentarer till delårsrapport	3
Nyckeltal	10
Finansiella rapporter	
Resultaträkning i sammandrag	11
Rapport över totalresultat	12
Balansräkning i sammandrag	13
Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag, koncern	14
Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag, moderföretag	15
Kassaflödesanalys i sammandrag	16
Noter till de finansiella rapporterna i sammandrag	
Not 1 Redovisningsprinciper	17
Not 2 Intäkter från avtal med kunder	19
Not 3 Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag	20
Not 4 Ställda säkerheter, Eventualförpliktelser och Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	25
Not 5 Transaktioner med närstående	25
Not 6 Tvister	25
Not 7 Väsentliga händelser efter balansdagen	25

Kommentarer till delårsrapport

Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) med organisationsnummer 502006-1585, avger härmed delårsrapport för perioden 2018-01-01 - 2018-06-30.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

Folksam Liv är moderföretag i Folksam Liv-koncernen. Koncernen omfattar bland annat de helägda dotterföretagen Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring) och Folksam Service AB. I koncernen ingår även de ej vinstutdelande försäkringsföretagen KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) och KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring). De företagen är verksamma under varumärket KPA Pension där försäkringsholdingföretaget KPA AB är moderföretag och är delägt av Folksam Liv. KPA Pension omfattar även KPA Pensionservice AB. Andra delägda försäkringsföretag är Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) under varumärket Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkring). Innehav i företag som är verksamma i andra branscher såsom fastigheter och energi framgår av not 18 Aktier och andelar i koncernföretag, not 19 Aktier och andelar i intresseföretag och not 20 Moderföretagets andelar i intresseföretag i årsredovisningen för 2017.

Folksam Liv är ett ömsesidigt och därmed kundägt företag. Istället för att dela ut vinsten till aktieägare går den tillbaka till kunderna.

Verksamhet Folksam Liv med dotter- och intresseföretag

Folksam Liv bedriver liv- och skadeförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och långsiktigt sparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt gruppörsäkring och annan personriskförsäkring. Från och med den 1 april 2018 renodlades Folksams affärsområden till att enbart omfatta liv- respektive sakaffär.

KPA-företagen bedriver verksamheten under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommun- och landstingssektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda.

Folksam Liv och KPA Pension erbjuder bland annat traditionell livförsäkring till kunderna. Traditionell livförsäkring lämpar sig för långsiktigt pensionssparande och innebär att kunden ger Folksam förtroendet att förvalta kapitalet. Folksams kapitalförvaltning investerar kapitalet ansvarsfullt i en väl sammansatt portfölj bestående av räntebärande papper, aktier, fastigheter och specialplaceringar.

Folksam LO Fondförsäkring är inriktat mot kollektivavtalade tjänstepensioner och omfattar i huvudsak administration och förvaltning av pensionsmedel som avsätts enligt pensionsöverenskommelsen mellan SAF och LO.

Folksam Fondförsäkring bedriver fondförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder.

Eftersom Folksam Liv är kundägt går allt överskott tillbaka till kunderna. Överskottet fördelas löpande till kunder med traditionell försäkring genom återbäringsräntan, men det fördelade överskottet är dock inte garanterat. Överskottshanteringen innebär att Folksam Liv inte fördelar allt överskott till kunderna utan behåller en buffert (kollektiv konsolidering) i syfte att jämna ut svängningarna på de finansiella marknaderna och kunna ge kunderna en stabil återbäringsränta över tid. KPA Pensions kunder tar istället del av överskott genom en avkastningsränta vilket innebär att allt över- och underskott fördelas löpande till kunderna. Traditionell livförsäkring har en trygg garanti i botten som byggs upp av varje inbetalning (premie).

Folksam erbjuder även sparande i fondförsäkring inom Folksam Liv, Folksam Fondförsäkring, KPA Pensionsförsäkring och Folksam LO Fondförsäkring. Fondförsäkring innebär att kunden själv bestämmer risknivån på sitt sparande genom att välja vilka fonder kapitalet ska investeras i.

Väsentliga händelser första halvåret 2018

KPA Pensionsförsäkring sänkte från och med den 1 januari 2018 avgifterna med 25 procent för den premiebestämda traditionella försäkringen för tjänstepensionsavtalen AKAP-KL och KAP-KL för förvaltning av kommun- och landstingsanställdas tjänstepensioner. De rörliga avgifterna sänks från 0,15 till 0,11 procent, medan den fasta avgiften på 48 kronor kvarstår. Sedan 2001 har avgifterna sänkts med över 70 procent.

Likaså sänkte KPA Pensionsförsäkring från och med den 1 januari 2018 priset från tre till två procent i en produkt kopplad till den kollektivavtalade tjänstepensionen, den så kallade premiebefrielseförsäkringen. Premiesänkningen berör 900 arbetsgivare i kommuner, landsting och kommunala bolag.

KPA Livförsäkring AB sänkte det faktiska premieuttaget 2018 för tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL), från 0,07 procent till 0,04 procent av årslönesumman, genom finansiering från fond för tilldelad återbäring.

Folksam Liv lanserade den nya produkten Privatpension. Det är en traditionell försäkring som riktar sig främst mot Folksams drygt en miljon kunder i åldrarna 25 till 55 år som idag saknar pensionssparande.

Folksam lanserade tillsammans med Aberdeen Standard Investment en fond-i-fond för fastighetsinvesteringar som bara är öppen för bolag i Folksam. Avsikten är att investera 300 miljoner Euro på den europeiska marknaden under de kommande tre till fyra åren.

Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernen förvärvade per den 1 februari obligationer som Världsbanken (IBRD) gav ut till ett värde av 350 miljoner amerikanska dollar eller knappt 2 752 miljoner kronor.

Folksam Liv blev en av de utvalda inom traditionell försäkring i Collectums ITP-upphandling, som gäller för mer än 900 000 privatanställda tjänstemän, för perioden oktober 2018 till september 2023.

KPA Pensionsförsäkring anpassade från och med den 29 mars 2018 den garanterade räntenivån för premiebestämd traditionell försäkring från 0,75 procent till 0,50 procent före skatt och avgifter. Garantin beräknas på 85 procent på det belopp som betalas in.

KPA Pension toppar för sjunde året i rad listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken och Folksam placerar sig på en andraplats i försäkringsbranschen i Sustainable Brand Index stora undersökning.

Folksam Liv- och Folksam Sak-koncernen köpte under första halvåret gröna obligationer till ett värde av drygt 3 357 miljoner kronor som Europeiska investeringsbanken gav ut. Detta är Folksams hittills största enskilda förvärv. Investeringen fördelar sig enligt följande inom Folksam gruppen: Folksam Liv 182 miljoner amerikanska dollar, Folksam Sak 52 miljoner amerikanska dollar och KPA Pension 166 miljoner amerikanska dollar.

Finansinspektionen gav sitt tillstånd att verkställa avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp-försäkring AB till Folksam Sak och Folksam Liv. Överlåtelsen verkställdes per den 1 juni 2018.

Ekonomisk översikt

Under första halvåret 2018 betalade kunderna in 27,5 (26,0) miljarder kronor i premier inom liv- och fondförsäkring till Folksam Liv med dotterföretag. Folksam hade därmed en fortsatt tillväxt där den största ökningen kom ifrån kollektivavtalad affär.

Koncernen

Folksam Liv-koncernen består av helägda dotterföretagen Folksam Fondförsäkring och Folksam Service AB som konsolideras fullt ut i resultat och balansräkningen. I koncernen ingår även företagen KPA AB med tillhörande dotterföretag samt Folksam LO Fondförsäkring, dessa konsolideras som intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i Folksam Liv-koncernen då bestämmande inflytande enligt IFRS 10 inte bedöms föreligga. Se även avsnittet Ägarförhållanden och koncernstruktur.

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt, hänförligt till företag som konsolideras, uppgick till 5 247 (3 807) miljoner kronor.

Premieinkomsten och premieintäkten sammantaget i den konsoliderade koncernen uppgick till 5 507 (5 279) miljoner kronor. Ökningen kom främst från sparandeprodukterna individuell tjänstepension och privat pensionssparande som ökade på grund av en högre försäljning inom förmedlad kanal. Kapitalavkastningen var högre i år och uppgick till 7 538 (5 115) miljoner kronor och var den största förklaringen till att resultatet var högre än föregående år. Försäkringsersättningarna låg i nivå med föregående år och uppgick till -3 621 (-3 611) miljoner kronor. Förändring av livförsäkringsavsättningarna uppgick till -3 508 (-2 520) miljoner kronor. Ökningen av avsättningarna kom från ett positivt kassaflöde samt en räntekurva som minskade. Räntekurvan minskade mer i år än föregående år vilket gav något högre avsättningar än föregående år. Utfall för driftskostnaderna var -874 (-803) miljoner kronor. Det högre utfallet kom dels från högre kostnader för utveckling samt högre kostnader för anskaffning på grund av en ökad försäljning inom förmedlad kanal som var hänförligt till moderföretaget.

Placeringstillgångarna i den konsoliderade koncernen ökade till 192 609 (184 237) miljoner kronor och fondförsäkringstillgångarna ökade till 44 329 (42 130) miljoner kronor.

Moderföretaget

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 4 995 (3 564) miljoner kronor. Det starka resultatet var en kombination av god kapitalavkastning och relativt oförändrade diskonteringsräntor vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Den största förklaringen till att resultatet var högre i år jämfört med motsvarande period föregående år var en högre totalavkastning som påverkade kapitalavkastningen positivt under första halvåret.

Premieinkomst och premieintäkt

Premieinkomsten och premieintäkten uppgick sammantaget till 5 493 (5 269) miljoner kronor. Ökningen under första halvåret 2018 kom framförallt ifrån sparande inom individuell tjänstepension samt privat pensionssparande som ökade på grund av en högre försäljning inom förmedlad kanal.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningarna efter avgiven återförsäkring i moderföretaget uppgick till -3 604 (-3 598) miljoner kronor. Utbetalningarna är jämna och försäkringsersättningarna är på samma nivå som föregående år.

Livförsäkringsavsättningar

Förändring av livförsäkringsavsättningarna i moderföretaget uppgick till -1 742 (-638) miljoner kronor. Ett positivt kassaflöde både inom kollektivavtalad tjänstepension, individuell tjänstepension och individuell sparförsäkring bidrog till ökade avsättningar. Räntekurvan minskade under perioden vilket även gav en ökning av de försäkringstekniska avsättningarna. Räntekurvan minskade mer i år än motsvarande period föregående år och hade därmed en större effekt på avsättningarna.

Driftskostnader

Driftskostnaderna i moderföretaget ökade och uppgick till -604 (-523) miljoner kronor. Anskaffningskostnaderna ökade vilket framförallt berodde på en högre försäljning inom förmedlad kanal. Även kostnad för utveckling var något högre under första halvåret 2018 jämfört med motsvarande period föregående år. Förvaltningskostnadsprocenten för sparandeverksamheten i moderföretaget uppgick till 0,6 (0,5) procent.

Solvensgrad, kollektiv konsolidering och återbäring

Solvensgrad

Solvensgraden i moderföretaget ökade till 168 procent från 165 procent sedan årsskiftet till följd av god värdeökning och positivt kassaflöde. Solvensgraden beskriver hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Folksam Livs starka solvens är en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltad kapital.

Kollektiv konsolidering

Den kollektiva konsolideringen per den 30 juni 2018 uppgick för premiebestämda försäkringar till 120,0 (119,7) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 179,1 (176,8) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och inte garanterade åtaganden.

Återbäring

Allt överskott som uppstår tillhör kunderna och kommer kunderna till del som återbäring. Återbäring kan ges i form av till exempel premierabatter, tilläggsbelopp eller värdesäkring.

Inom premiebestämd sparförsäkring allokeras överskottet till försäkringarna men är en del av konsolideringskapitalet tills de betalas ut som tilläggsbelopp. De preliminärt allokerade beloppen påverkar inte årets resultat- och balansräkning. Vid utbetalning påverkas balansräkningen genom motsvarande minskning av konsolideringskapitalet. Till och med juni 2018 betalades 1 097 (1 060) miljoner kronor ut som tilläggsbelopp.

Premierabatt för kollektivavtalade förmånsbestämda tjänstepensioner uppgick till 50 procent under 2018.

För riskförsäkring kan överskott tilldelas genom avsättning till fond för återbäring och rabatter. Efter beslut av styrelsen kan utbetalning göras i form av premierabatter eller värdesäkring av försäkringsbelopp. Förändringar i fond för tilldelad återbäring påverkar resultat och balansräkning. Under perioden avsattes 274 (1) miljoner kronor för riskförsäkringar samtidigt som 225 (145) miljoner kronor betalades ut.

Kapitalförvaltning och -avkastning

Folksam Livs investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs i räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och specialplaceringar (onoterade tillgångar). Dessutom finns bolagsstrategiska innehav, främst dotterföretag.

Folksam Liv tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning. Detta innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

Svenska räntor har nu i över tre år varit mycket låga med periodvis negativa räntor till och med för femåriga löptider. Vid årets ingång låg de tvååriga svenska statsobligationsräntorna på -0,4 procent och de femåriga på 0,2 procent. Inledningsvis på året steg räntorna något bland annat på grund av stark amerikansk konjunkturutveckling och förväntningar om att den svenska inflationen skulle ta fart. Dessa förväntningar kom senare under våren av sig något och räntorna började sjunka. Vid utgången av perioden hade tvåårsräntan sjunkit till -0,55 procent och femårsräntan till -0,07 procent. Detta har lett till en viss positiv avkastning på räntebärande placeringar.

Världens aktiemarknader har varit relativt volatila under årets första 6 månader men stigit i Sverige med cirka 4 procent och för övriga världen drygt 1 procent i genomsnitt. För svensk del har denna utveckling generellt stöttats av fortsatt positiva konjunktursignaler och stabila rapporter från börsbolagen. Den svenska kronan har på grund av den fortsatta lågräntepolitiken från Riksbanken försvagats relativt utländska valutor. Detta har resulterat i att avkastningen på utländska aktier, omräknat till svenska kronor, varit cirka 10 procent.

Folksam Liv förvaltar ett flertal portföljer med ett sammanlagt kapital om 191 291 miljoner kronor. Av detta var vid halvårsskiftet totalt 53 procent placerat räntebärande placeringar varav merparten utgivna av svenska staten samt kommuner och bostadsinstitut i Sverige. Totalt uppgick räntebärande placeringar till 100 925 miljoner kronor vid utgången av halvåret och durationen i den räntebärande portföljen var under perioden cirka 5 år. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för 33 procent av det förvaltade kapitalet och uppgick vid utgången av halvåret till 63 141 miljoner kronor. Folksam Liv äger bland annat en större post aktier i Swedbank till ett värde på 8 656 miljoner kronor. Fastigheter stod för 8,8 procent av kapitalet och värdet uppgick till 16 880 miljoner kronor. Värdet på specialplaceringarna var vid halvårsskiftet 5 596 miljoner kronor vilket motsvarade 2,9 procent av det förvaltade kapitalet. Bolagsstrategiska innehav består av dotterföretag. Värdet på de innehaven uppgick per årsskiftet till 4 749 miljoner kronor vilket utgjorde 2,5 procent.

Totalavkastningen för första halvåret 2018 på bolagets tillgångar uppgick till 3,6 procent, motsvarande 6 630 miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Mot bakgrund av denna tillgångsfördelning förklaras periodens avkastning av en god utveckling för aktier, fastigheter och specialplaceringar. Avkastningen på aktier uppgick till 8,2 procent, fastigheter till 5,2 procent, specialplaceringar 13,9 procent och räntebärande placeringar till 0,2 procent.

Totalavkastningstabell, Moderföretaget

Mkr	Ingående	Utgående	Totalavkastning	Totalavkastning	Totalavkastning
	marknadsvärde	marknadsvärde		%	%
	2018	2018	2018	2018	2017
	1 jan	30 jun	30 jun	30 jun	30 jun
Räntebärande placeringar	99 411	100 925	179	0,2	0,4
Aktier	58 687	63 141	4 794	8,2	3,6
Specialplaceringar	5 346	5 596	730	13,9	3,1
Fastigheter	16 112	16 880	830	5,2	6,8
Bolagsstrategiska innehav	4 606	4 749	97	2,1	12,7
Summa	184 162	191 291	6 630	3,6	2,3

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Folksam Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagarkollektivet. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser vilka kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål benämns försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå som följd av såväl politiska förändringar, innovationer, förändrad rättslig praxis som icke ändamålsenliga interna processer, rutiner och system och brott mot externa eller interna regler. Dessa risker ryms inom kategorin verksamhetsrisker.

Centralt i företagets riskfilosofi är att risker tas medvetet och att risktagandet styrs som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Styrelsens vid var tid fastställda riskkapit är vägledande vid risktagande och företaget ska endast ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte bedöms addera något värde begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Folksam Liv tar enbart risker inom områden där det finns ett tillräckligt

stort kunnande och tillräcklig kapacitet för att hantera riskerna. Risktagandet i företaget styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem.

En beskrivning av företagets samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i årsredovisningen för 2017 och är i all väsentlighet oförändrad. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar. Flertalet har kommenterats i årsredovisningen för 2017.

Årsredovisningen finns på www.folksam.se. Kommande regelverksförändringar kan komma att påverka företagets risker och riskhantering. Folksam Liv bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk.

Sedan Solvens II trädde ikraft den 1 januari 2016 tillämpar Folksam Liv de övergångsbestämmelser som gäller fram till den 31 december 2019 för företag som endast eller till övervägande del bedriver tjänstepensionsverksamhet. Sverige har möjlighet att förlänga tidpunkten till den 31 december 2022 men har ännu inte fattat beslut i frågan. Därefter måste Folksam Liv välja vilket regelverk som det ska verka under. Den 5 oktober 2016 meddelade regeringen att man har för avsikt att arbeta fram ett förslag till ny tjänstepensionsreglering med utgångspunkt från tjänstepensionsdirektivet (IORP 2) samt tjänstepensionsföretagsutredningen (SOU 2014:57). Den nya tjänstepensionsregleringen kommer även omfatta en förstärkt riskbaserad solvenskapitalreglering baserad på det förslag som publicerades av Finansinspektionen den 1 september 2017. Förslaget kommer även omfatta möjligheten att omvandla försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag. Tjänstepensionsdirektivet ska vara införlivat i svensk rätt den 13 januari 2019, det innebär ett mycket komprimerat schema under 2018 för det återstående lagstiftningsarbetet. Finansdepartementet har den 4 juli skickat ut en promemoria på remiss med förslag till ny reglering för tjänstepensionsföretag, remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast den 12 oktober. Regeringen har meddelat att de nya lagändringarna avses träda i kraft 1 maj 2019. Folksam Liv har startat upp ett program med syfte att följa och analysera effekterna av den nya tjänstepensionsregleringen.

Inom redovisningsområdet kommer ett flertal betydande nya IFRS-standarder att träda i kraft de närmaste åren. Den nya standarden IFRS 9 Finansiella instrument trädde i kraft den 1 januari 2018. IASB har emellertid genom sitt tillägg till IFRS 4 gett företag som i huvudsak bedriver försäkringsverksamhet möjlighet att samordna tillämpningen mellan IFRS 9 och kommande redovisningsstandard för försäkringskontrakt, IFRS 17. Folksam Liv har valt att tillämpa detta tillägg, varvid IFRS 9 inte tillämpas från och med den 1 januari 2018. Standarden kommer istället att börja tillämpas i samband med att IFRS 17 träder i kraft. För närvarande pågår ett arbete med att analysera vilken påverkan IFRS 9 kommer att ha på Folksam Liv då standarden börjar tillämpas.

I maj 2017 publicerade IASB standarden IFRS 17 Insurance Contracts som ska tillämpas från och med den 1 januari 2021. Denna standard är ännu ej antagen i EU. Standarden innebär stora förändringar i värdering och presentation av försäkringskontrakt. I Sverige tillämpas emellertid inte full IFRS i juridisk person. Styrande regler kring redovisning för försäkringsföretag finns bland annat i Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12). En tillämpning av IFRS 17 i juridisk person måste således ske på ett sådant sätt som är förenligt med svensk lagstiftning. Finansinspektionen har påbörjat en förstudie kring IFRS 17 som en förberedelse inför deras kommande arbete med anpassningen av redovisningsföreskrifterna till den nya standarden. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i Folksam är därför ännu inte klart. Folksam Liv arbetar för närvarande med en förstudie som syftar till att analysera effekterna av den nya standarden och följer utvecklingen inom detta område.

Den nya standarden IFRS 16 Leasingavtal ska tillämpas från och med den 1 januari 2019. Standarden innebär förändringar framförallt för leasingtagaren, vilket innebär att leasingtagaren redovisar alla materiella nyttjanderätter i leasingavtal som en tillgång och en leasingskuld i balansräkningen. Redovisningen för leasinggivaren är i allt väsentligt oförändrad. För närvarande pågår arbete med att analysera och implementera IFRS 16 Leasingavtal. Redovisning enligt IFRS 16 Leasingavtal kommer endast ske i koncernen. Redovisningen i juridisk person kommer även fortsättningsvis ske enligt RFR 2.

Riksdagen har beslutat att införa månatlig rapportering på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Regelverket innebär en förändring av dagens begrepp kontrolluppgift och med vilken frekvens dessa skall skickas till Skatteverket. Förändringen avser nästan samtliga av Folksam skattepliktiga utbetalningar till anställda, kunder och uppdragstagare. En stor mängd utbetalningar ska varje månad redovisas på individnivå till Skatteverket uppdelat på utbetald ersättning och innehållen skatt. De nya reglerna införs den 1 januari 2019. Syftet med de nya reglerna är att de månatliga uppgifterna ska underlätta Skatteverkets avstämningsarbete och effektivisera kontrollverksamheten. Inom Folksam pågår ett projekt att implementera regelverket. Projektet har kartlagt samtliga skattepliktiga betalningsflöden som påverkas av det nya regelverket och är i stånd att påbörja kravställning för att modifiera aktuella betalningssystem.

Gällande försäkringsdistributionsdirektivet (IDD) så är tidpunkten för införandet flyttat till den 1 oktober 2018. Regelverket innehåller bland annat regler om ersättningsmodeller, skärpta krav på utbildning, transparens och information till kund. För närvarande pågår ett arbete med att anpassa verksamheten till det nya regelverket. Det finns fortfarande en del oklarheter i regelverket som behöver tydliggöras, innan analysen av effekterna på Folksam Livs verksamhet kan slutföras.

Nyckeltal

	2018	2017	2017
Koncernen, Mkr	30 jun	30 jun	31 dec
Resultat av kapitalförvaltningen			
Direktavkastning, procent	0,9	1,0	1,5
Totalavkastning, procent ¹⁾	3,6	2,0	4,1
Ekonomisk ställning			
Konsolideringsgrad, procent (avser skadeförsäkringsrörelsen)	386	316	344
Konsolideringskapital	75 169	70 398	70 919

¹⁾Totalavkastningen i procent är beräknad som kapitalavkastning i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital och enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning. Utgångspunkten vid beräkningen av totalavkastningen är företagets placeringsriktlinjer och intern rapportering.

	2018	2017	2017
Moderföretaget, Mkr	30 jun	30 jun	31 dec
Resultat av skadeförsäkringsrörelsen			
Skadeprocent	94	106	84
Driftskostnadsprocent	15	14	13
Totalkostnadsprocent	109	120	97
Livförsäkringsrörelse			
Förvaltningskostnadsprocent	0,6	0,5	0,6
Resultat av kapitalförvaltningen			
Direktavkastning, procent	1,0	1,1	1,7
Totalavkastning, procent ¹⁾	3,6	2,3	4,2
Ekonomisk ställning			
Konsolideringsgrad, procent	386	316	344
Kollektiv konsolideringsnivå, procent, retrospektivreservmetoden	120,0	119,7	118,8
Kollektiv konsolideringsnivå, procent, pensionstilläggsmetoden	179,1	176,8	177,7
Konsolideringskapital	77 769	71 634	72 395
Kollektivt konsolideringskapital	36 606	34 563	34 263
Solvensrelaterade nyckeltal			
Kapitalbas	75 695	70 054	71 462
varav primärkapital	75 695	70 054	71 462
Minimikapitalkrav	5 043	4 808	4 791
Solvenskapitalkrav	20 171	19 233	19 163
Kapitalbas för försäkringsgruppen	78 665	72 915	73 999
Solvenskapitalkrav för försäkringsgruppen	24 334	23 095	23 384

¹⁾Totalavkastningen i procent är beräknad som kapitalavkastning i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital och enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning. Utgångspunkten vid beräkningen av totalavkastningen är företagets placeringsriktlinjer och intern rapportering. I årsredovisningen redovisas en fullständig Totalavkastningstabell med kompletterande notupplysning avseende sambandet med resultat- och balansräkningen.

Resultaträkning i sammandrag

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2017 jan-dec	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2017 jan-dec
Teknisk redovisning av skadeförsäkringsrörelsen						
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	679	335	688	679	335	688
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-329	-	-	-329	-	-
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	12	63	131	12	63	131
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-329	-356	-576	-329	-356	-576
Förändring i livförsäkringsavsättningar	1	-	0	1	-	0
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-193	-	-40	-193	-	-40
Driftskostnader	-52	-46	-89	-52	-46	-89
Övrigt	0	-1	3	0	-1	3
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-212	-5	118	-212	-5	118
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen						
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	5 158	4 945	9 656	5 144	4 934	9 636
Kapitalavkastning, netto	7 401	5 052	9 980	5 589	3 001	6 078
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	-3 292	-3 255	-5 928	-3 275	-3 242	-5 903
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-3 508	-2 520	-6 015	-1 743	-638	-2 674
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)	-91	-10	-626	-91	-10	-626
Driftskostnader	-822	-757	-1 545	-552	-477	-958
Övrigt	636	485	725	10	3	35
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	5 481	3 939	6 247	5 082	3 569	5 588
Icke-teknisk redovisning						
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-212	-5	118	-212	-5	118
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	5 481	3 939	6 247	5 082	3 569	5 588
Kapitalavkastning, netto	137	-	-	137	-	131
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	-12	-	-	-12	-	-131
Avkastningsskatt	-145	-123	-199	-	-	-
Övrigt	-2	-4	-6	-	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	5 247	3 807	6 160	4 995	3 564	5 706
Bokslutsdispositioner	-	-	-	-91	189	187
Resultat före skatt	5 247	3 807	6 160	4 904	3 753	5 891
Skatt	-144	-45	-122	-261	-206	-309
Periodens resultat	5 103	3 762	6 038	4 643	3 547	5 584
Hänförligt till:						
Försäkringstagarna	5 013	3 655	5 835	4 643	3 547	5 584
Innehav utan bestämmande inflytande	91	108	203	-	-	-

Rapport över totalresultat

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2017 jan-dec	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2017 jan-dec
Periodens resultat	5 103	3 762	6 038	4 643	3 547	5 584
Övrigt totalresultat						
Poster som inte kan omföras till periodens resultat						
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-124	-121	-75	-	-	-
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till periodens resultat	3	4	3	-	-	-
Del i intresseföretags omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-9	-2	-8	-	-	-
Del i intresseföretags skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till periodens slut	2	-	1	-	-	-
Poster som har omförts eller kan omföras till periodens resultat						
Omräkningsdifferenser hänförliga till utlandsverksamhet	-41	15	35	-	-	-
Övrigt totalresultat efter skatt	-169	-104	-44	-	-	-
Periodens totalresultat	4 934	3 658	5 994	4 643	3 547	5 584
Totalresultat hänförligt till:						
Försäkringstagarna	4 844	3 550	5 791	4 643	3 547	5 584
Innehav utan bestämmande inflytande	91	108	203	-	-	-

Balansräkning i sammandrag

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2018 30 jun	2017 30 jun	2017 31 dec	2018 30 jun	2017 30 jun	2017 31 dec
Tillgångar						
Immateriella tillgångar	16	22	19	-	-	-
Placeringstillgångar	192 609	184 237	176 703	189 181	181 254	173 428
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	44 328	42 130	43 324	797	692	750
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	277	319	295	271	310	288
Fordringar	2 879	614	1 072	2 890	474	729
Andra tillgångar	8 282	8 252	7 932	4 767	5 212	5 192
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 310	1 489	1 718	695	741	1 142
Summa tillgångar	249 702	237 064	231 063	198 600	188 683	181 529
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	76 189	70 928	71 766	68 739	64 046	64 607
Obeskattade reserver	-	-	-	793	700	702
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	114 874	110 142	112 060	114 800	110 072	112 008
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	45 019	42 368	43 827	1 298	1 176	1 234
Avsättningar för andra risker och kostnader	1 160	1 497	1 082	593	679	651
Depåer från återförsäkrare	76	91	82	76	91	82
Skulder	11 762	11 548	1 739	11 890	11 586	1 910
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	622	490	505	412	332	335
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	249 702	237 064	231 063	198 600	188 683	181 529

Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag

Koncernen, Mkr	Eget kapital hänförligt till försäkrings-tagarna	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	69 461	1 899	71 359
Tilldelad återbäring	-2 807	-	-2 807
Utbetalning överskottsmedel ¹⁾	-1 664	-	-1 664
Överföring av partsmedel till stiftelser ²⁾	-1 117	-	-1 117
Totalresultat för perioden	5 791	203	5 994
Utgående balans 2017-12-31	69 664	2 102	71 766
Ingående balans 2017-01-01	69 461	1 899	71 359
Tilldelad återbäring	-1 340	-	-1 340
Utbetalning överskottsmedel ¹⁾	-1 664	-	-1 664
Överföring av partsmedel till stiftelser ²⁾	-1 085	-	-1 085
Totalresultat för perioden	3 550	108	3 658
Utgående balans 2017-06-30	68 921	2 006	70 927
Ingående balans 2018-01-01	69 664	2 102	71 766
Tilldelad återbäring	-1 292	-	-1 292
Beståndsöverlåtelse ³⁾	781	-	781
Totalresultat för perioden	4 844	91	4 934
Utgående balans 2018-06-30	73 997	2 193	76 189

¹⁾ Fördelningen av överskott är reglerad i företagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Då överskottet är preliminärt och inte garanterat, betraktas detta som riskkapital och ingår i företagets konsolideringsfond. Överskottet tilldelas i samband med utbetalning enligt de interna regelverk som finns och redovisas direkt mot eget kapital.

²⁾ Partsmedel som tidigare redovisats i konsolideringsfonden har flyttats ut till från Folksam fristående stiftelser i enlighet med beslut på årsstämman 2016. I samband med det har nedsättning av konsolideringsfonden genomförts.

³⁾ Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp försäkring AB per den 1 juni 2018.

Rapport över förändringar i eget kapital i sammandrag

Moderföretaget, Mkr	Konsolide- ringsfond	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	56 195	8 393	64 588
Föregående års vinstdisposition	8 393	-8 393	-
Utbetalning överskottsmedel ¹⁾	-1 664	-	-1 664
Överföring av partsmedel till stiftelser ²⁾	-1 117	-	-1 117
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-2 806	-	-2 806
Skatteeffekt avgivna koncernbidrag ³⁾	23	-	23
Årets totalresultat	-	5 584	5 584
Utgående balans 2017-12-31	59 024	5 584	64 607
Ingående balans 2017-01-01	56 195	8 393	64 588
Föregående års vinstdisposition	8 393	-8 393	-
Tilldelad återbäring	-1 340	-	-1 340
Utbetalning överskottsmedel ¹⁾	-1 664	-	-1 664
Överföring av partsmedel till stiftelser ²⁾	-1 085	-	-1 085
Totalresultat för perioden	-	3 547	3 547
Utgående balans 2017-06-30	60 499	3 547	64 046
Ingående balans 2018-01-01	59 024	5 584	64 608
Föregående års vinstdisposition	5 584	-5 584	-
Tilldelad återbäring	-1 293	-	-1 293
Beståndsoverlåtelse ⁴⁾	781	-	781
Totalresultat för perioden	-	4 643	4 643
Utgående balans 2018-06-30	64 096	4 643	68 739

¹⁾ Fördelningen av överskott är reglerad i företagets konsolideringspolicy i de försäkringstekniska riktlinjerna. Då överskottet är preliminärt och inte garanterat, betraktas detta som riskkapital och ingår i företagets konsolideringsfond. Överskottet tilldelas i samband med utbetalning enligt de interna regelverk som finns och redovisas direkt mot eget kapital.

²⁾ Partsmedel som tidigare redovisats i konsolideringsfonden har flyttats ut till från Folksam fristående stiftelser i enlighet med beslut på årsstämman 2016. I samband med det har nedsättning av konsolideringsfonden genomförts.

³⁾ Under året avgivna koncernbidrag till dotterföretagen Folksam Fondförsäkring och Folksam Service uppgår till 107 miljoner kronor. Koncernbidragen har redovisats enligt huvudregeln.

⁴⁾ Överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Gruppörsäkring AB per den 1 juni 2018.

Kassaflödesanalys i sammandrag

Mkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2018 jan-jun	2017 jan-jun
Den löpande verksamheten				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	5 247	3 807	4 995	3 564
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-1 020	-271	-941	-133
Betald skatt	-156	-96	-242	-217
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	4 071	3 440	3 812	3 214
Förändring av placeringstillgångar	-3 001	-9 797	-3 001	-9 797
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring, netto	175	210	4	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	-316	538	-480	448
Förändring av övriga rörelseskulder	120	9 602	-216	9 965
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	-1 293	-1 340	-1 293	-1 340
Utbetalda överskottsmedel från konsolideringsfonden	-	-1 664	-	-1 664
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-244	989	-1 174	826
Investeringsverksamheten				
Effekt av samgående/beståndsöverlåtelse	89	-	89	-
Nettoinvesteringar	532	359	645	391
Förändring av materiella och immateriella tillgångar	-37	-40	0	-16
Kassaflöde från investeringsverksamheten	584	319	734	375
Finansieringsverksamheten				
Utbetald utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-4	-	-
Utbetalning av partsmedel till fristående stiftelser	-	-1 085	-	-1 085
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-	-1 089	-	-1 085
Periodens kassaflöde	340	219	-440	116
Likvida medel vid periodens början	6 416	6 254	5 135	4 801
Kursdifferens i likvida medel	-	-68	-	-68
Likvida medel vid periodens slut	6 756	6 405	4 695	4 849
Periodens kassaflöde	340	219	-440	116

Noter till de finansiella rapporterna i sammandrag

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Delårsrapporten avges per den 30 juni 2018 och avser perioden den 1 januari till den 30 juni 2018 för Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) som är ett försäkringsföretag med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm och organisationsnumret är 502006-1585.

Reglerna i standarden IAS 34 Delårsrapportering har följts vid upprättande av denna delårsrapport och samma redovisningsprinciper har tillämpats som i den senaste årsredovisningen. Upplysninger enligt IAS 34.16A framkommer förutom i de finansiella rapporterna och tillhörande noter även i övriga delar av delårsrapporten.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS), utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) och antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1, Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar i FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretagets delårsrapport är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2 Redovisning för juridisk person. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Förutsättningar vid upprättande av Folksam Livs finansiella rapporter

Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal kronor. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror i parantes avser motsvarande period föregående år.

Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna anges i den senaste årsredovisningen. Det har inte skett några väsentliga ändringar vid upprättandet av delårsrapporten. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Direkta och rörliga kostnader aktiveras om rätta förutsättningar föreligger för aktivering. Med direkta och rörliga kostnader avses förskotts- och engångsprovisioner som betalas till försäljningspersonal, förmedlare eller andra distributörer. Med anledning av att Folksam Liv har ändrat provisionerna till interna och externa säljare samt förmedlare aktiveras inga kostnader från och med den 1 januari 2018. Ändringen betraktas framåtriktad vilket innebär att inga jämförelsetal har räknats om. Mer information om förutbetalda anskaffningskostnader, se not Redovisningsprinciper i årsredovisningen. Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder

Folksam Liv tillämpar IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från och med den 1 januari 2018. Standarden ersätter IAS 18 och övriga standarder avseende intäktsredovisning. IFRS 15 anvisar att intäktsredovisningen sker enligt en femstegsmodell som i korthet innebär att företaget ska redovisa intäkter i takt med att prestationsåtagandena i avtal fullgörs. Övergången har inte inneburit några effekter på företagets redovisningsprinciper, det har heller inte inneburit några effekter på företagets tillgångar, skulder eller eget kapital. Av den anledningen har Folksam Liv inte upprättat någon brygga mellan tidigare redovisningsprinciper och IFRS 15. Årsredovisningen finns på www.folksam.se. Folksam Liv har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flytt- och återköpsavgift övriga avgifter samt övriga intäkter. För mer information om intäkter per tjänst se not Intäkter från avtal med kunder.

Tillägg till IFRS 4 Försäkringskontrakt – tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument

Företaget använder möjligheten att samordna tillämpning av IFRS 17 Försäkringsavtal och IFRS 9 Finansiella instrument, därmed senareläggs tillämpning av IFRS 9 från den 1 januari 2018 till den 1 januari 2021. Företaget bedriver i huvudsak försäkringsverksamhet vilket innebär att företaget får tillämpa undantaget från IFRS 9. Som grund för uttalande att företagets verksamhet huvudsakligen är relaterat till försäkring har följande bedömning gjorts: att andel försäkringsskulder inklusive villkorad återbäring och fondförsäkring som avser försäkringsavtal och som omfattas av standarden IFRS 4, är signifikant jämfört med totala skulder och, att den procentuella andelen av redovisat värde, hänförbart till försäkring, är större än 90 procent.

Avseende år 2018 till 2020 lämnas upplysningar i delårsrapporten som avser att efterlikna de grupperingar av finansiella tillgångar som görs i enlighet med IFRS 9, dock ändras inte redovisade värden utan endast värden för upplysningsändamål, se not Finansiella tillgångar och skulder - Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga från den 1 januari 2019 eller senare har inte tillämpats i denna delårsrapport. Mer information avseende redovisningsprinciper och kommande regelverk finns i avsnitt Kommande regelverksförändringar under Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer.

Not 2. Intäkter från avtal med kunder

Folksam Liv med dotterföretag tillämpar IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder från och med den 1 januari 2018. Noten nedan visar till största delen intäkter från avtal inom Folksam Liv-koncernens fondförsäkringsverksamhet och avser enbart en marginell del av försäkringsbeståndet. Det innebär att avtal med en kund i detta sammanhang inte avser leasingavtal, försäkringsavtal eller avtal kopplat till finansiella instrument.

Folksam liv med dotterföretag har kategoriserat intäkterna utifrån typ av tjänst. De olika tjänsterna är provisioner, administrationsavgift, flytt- och återköpsavgift samt övriga avgifter.

Provisioner

För fondverksamheten erhåller Folksam liv-koncernen provision eller rabatt från respektive fondbolag. Provisionen regleras månadsvis från fondbolagen.

Administrationsavgift

I fondförsäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. Kostnadstäckning sker bland annat genom avdrag på premier eller genom inlösen av fondandelar. Avgiftsuttag på inbetald premie sker proportionellt mot premiefördelningen till fonderna vid varje premieinbetalning. Avdrag sker månatligen eller årligen. Avdrag för fondförvaltarens avgifter sker enligt de regler som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Försäkringsavgift är en årlig avgift som tas ut månadsvis ur fondvärdet, består av ett fast belopp (0-600 kronor) och en viss procent (0,35 - 0,70 procent) av fondvärdet. Fondförsäkringsavgift är den avgift som fondbolagen tar ut för förvaltningen av fonderna. Avgiften varierar från fond till fond och är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond. Fondbolagen kan också ta ut en prestationsbaserad avgift för sina fonder. Avgiften regleras löpande samt att avgifterna avser ersättningen för tjänster som har utförts under perioden och inte tjänster som ska utföras i framtiden.

Flytt- och återköpsavgift

Flyttavgifter tas ut i samband med utflytt från företagen inom Folksam liv-koncernen och dras vid utflyttstillfället. Det finns både fast- och procentuell avgift. Återköpsavgifter tas ut i samband med återköp och dras vid återköpstillfället.

Övriga avgifter

Det finns även andra typer av avgifter som tas ut av fondvärdet, bland annat ändringsavgift och faktureringsavgift. Dessa avgifter tas ut i samband med att ändringen eller faktureringen sker.

Övriga intäkter

Det finns även andra typer av intäkter, bland annat intäkter för utbildning och andra administrativa tjänster såsom hantering av premier och pensionsutbetalningar. Dessa avgifter tas ut i samband med utförd tjänst.

Tabellen nedan visar intäkter per typ av tjänst:

Mkr	Koncernen	Moderföretaget
	2018	2018
	jan-jun	jan-jun
Typ av tjänst		
Provisioner	182	12
Administrationsavgift	114	5
Flytt- och återköpsavgifter	13	0
Övriga avgifter	5	0
Övriga intäkter	15	15
Summa	329	32

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen Mkr, 2018-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾		
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning verkligt värde			Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
							Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	682	-	682	682	-	-	-	682	-
Aktier och andelar	66 010	-	-	-	66 010	66 010	63 129	-	2 881	-	66 010
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	97 502	-	-	-	97 502	97 502	97 152	350	-	-	97 502
Derivat	-	86	-	-	86	86	2	85	-	-	86
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	44 328	-	-	-	44 328	44 328	44 328	-	-	-	44 328
Övriga finansiella tillgångar	9 115	111	11 594	-	20 820	20 820	500	8 438	288	11 287	9 533
Summa finansiella tillgångar	216 955	197	12 276	-	229 428	229 428	205 111	8 873	3 169	11 969	217 459
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	20 274	21 511	-	-	14 923	-	-
Summa tillgångar	216 955	197	12 276	-	249 702	250 939	205 111	8 873	18 092	11 969	217 459
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	45 018	45 018	45 018	-	45 018	-	-	-
Derivat	-	809	-	-	809	809	8	801	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	-	-	11 618	11 618	11 618	-	8 327	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	809	-	56 636	57 445	57 445	8	54 146	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	116 067	116 067	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	809	-	56 636	173 512	173 512	8	54 146	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet, värderade till nominella belopp, i gruppen ingår inte finansiella tillgångar som innehas för handel (derivat) eller innehav som bestämts tillhöra kategorin värderade till verkligt värde via resultaträkningen. I samband med att IFRS 9 ska tillämpas år 2021 kan vissa tillgångar från denna gruppering komma att omklassificeras till Andra finansiella tillgångar, sådana tillgångar avser t.ex. lånefordringar som värderas till verkligt värde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Koncernen Mkr, 2017-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	1 009	-	1 009	1 009	-	-	-	1 009	-
Aktier och andelar	60 858	-	-	-	60 858	60 858	58 532	14	2 313	-	60 858
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	95 985	-	-	-	95 985	95 985	95 770	215	-	-	95 985
Derivat	-	629	-	-	629	629	29	600	-	-	629
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	42 130	-	-	-	42 130	42 130	42 130	-	-	-	42 130
Övriga finansiella tillgångar	10 089	2	9 300	-	19 391	19 391	515	9 519	57	9 356	10 037
Summa finansiella tillgångar	209 062	631	10 309	-	220 002	220 002	196 976	10 348	2 370	10 365	209 639
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	17 061	17 061	-	-	11 992	-	-
Summa tillgångar	209 062	631	10 309	-	237 063	237 063	196 976	10 348	14 362	10 365	209 639
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	42 847	42 847	42 847	-	42 847	-	-	-
Derivat	-	196	-	-	196	196	12	184	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	-	-	11 629	11 629	11 629	-	9 517	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	196	-	54 476	54 672	54 672	12	52 548	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	111 464	111 464	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	196	-	54 476	166 136	166 136	12	52 548	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet, värderade till nominella belopp, i gruppen ingår inte finansiella tillgångar som innehas för handel (derivat) eller innehav som bestämts tillhöra kategorin värderade till verkligt värde via resultaträkningen. I samband med att IFRS 9 ska tillämpas år 2021 kan vissa tillgångar från denna gruppering komma att omklassificeras till Andra finansiella tillgångar, sådana tillgångar avser t.ex. lånefordringar som värderas till verkligt värde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget Mkr, 2018-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	2 709	-	2 709	2 709	-	-	-	2 709	-
Aktier och andelar	65 944	-	-	-	65 944	65 944	63 063	-	2 881	-	65 944
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	97 368	-	-	-	97 368	97 368	97 019	350	-	-	97 368
Derivat	-	86	-	-	86	86	2	85	-	-	86
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	797	-	-	-	797	797	797	-	-	-	797
Övriga finansiella tillgångar	9 115	111	9 477	-	18 703	18 703	500	8 438	288	9 459	9 245
Summa finansiella tillgångar	173 225	197	12 186	-	185 608	185 608	161 381	8 873	3 169	12 168	173 440
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	12 992	20 638	-	-	5 565	-	-
Summa tillgångar	173 225	197	12 186	-	198 600	206 246	161 381	8 873	8 734	12 168	173 440
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	1 298	1 298	1 298	-	1 298	-	-	-
Derivat	-	809	-	-	809	809	8	801	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	-	-	11 367	11 367	11 367	-	8 327	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	809	-	12 665	13 474	13 474	8	10 426	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	115 594	115 594	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	809	-	12 665	129 068	129 068	8	10 426	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet, värderade till nominella belopp, i gruppen ingår inte finansiella tillgångar som innehas för handel (derivat) eller innehav som bestämts tillhöra kategorin värderade till verkligt värde via resultaträkningen. I samband med att IFRS 9 ska tillämpas år 2021 kan vissa tillgångar från denna gruppering komma att omklassificeras till Andra finansiella tillgångar, sådana tillgångar avser t.ex. lånefordringar som värderas till verkligt värde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

Moderföretaget Mkr, 2017-06-30	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPP ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncern- och intresseföretag	-	-	1 793	-	1 793	1 793	-	-	-	1 793	-
Aktier och andelar	60 832	-	-	-	60 832	60 832	58 505	14	2 313	-	60 832
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	95 853	-	-	-	95 853	95 853	95 638	215	-	-	95 853
Derivat	-	629	-	-	629	629	29	600	-	-	629
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken	692	-	-	-	692	692	692	-	-	-	692
Övriga finansiella tillgångar	10 089	2	7 612	-	17 703	17 703	515	9 519	57	7 377	10 326
Summa finansiella tillgångar	167 466	631	9 405	-	177 502	177 502	155 379	10 348	2 370	9 170	168 332
Icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	11 181	18 196	-	-	4 812	-	-
Summa tillgångar	167 466	631	9 405	-	188 683	195 698	155 379	10 348	7 182	9 170	168 332
Skulder											
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	1 176	1 176	1 176	-	1 176	-	-	-
Derivat	-	196	-	-	196	196	12	184	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-	-	-	11 568	11 568	11 568	-	9 517	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	196	-	12 744	12 940	12 940	12	10 877	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	110 997	110 997	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	196	-	12 744	123 937	123 937	12	10 877	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet, värderade till nominella belopp, i gruppen ingår inte finansiella tillgångar som innehas för handel (derivat) eller innehav som bestämts tillhöra kategorin värderade till verkligt värde via resultaträkningen. I samband med att IFRS 9 ska tillämpas år 2021 kan vissa tillgångar från denna gruppering komma att omklassificeras till Andra finansiella tillgångar, sådana tillgångar avser t.ex. lånefordringar som värderas till verkligt värde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden.

Not 3. Finansiella tillgångar och skulder i sammandrag forts.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen

För finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen, såsom utlåning och skulder till kreditinstitut, övriga fordringar, kassa och bank, upplupna intäkter, övriga skulder och upplupna kostnader anses det bokförda värdet reflektera det verkliga värdet.

Information om finansiella instruments verkliga värden

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

För mer information om värderingstekniker och indata för innehav tillhörande de olika nivåerna hänvisas till årsredovisningen på www.folksam.se.

Inga betydande överföringar mellan nivå 1, 2 och 3 har skett under året.

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen (det vill säga de poster som i tabellen ovan redovisas i kategorierna Innehav som bestämts tillhöra kategorin och Innehav för handelsändamål) med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Mkr	Aktier och andelar				Övriga finansiella tillgångar			
	Koncernen		Moderföretaget		Koncernen		Moderföretaget	
	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2018 jan-jun	2017 jan-jun	2018 jan-jun	2017 jan-jun
Ingående balans	2 517	2 290	2 517	2 290	105	-	105	-
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat ¹⁾	82	16	82	16	7	-6	7	-6
Anskaffningsvärde förvärv	344	119	344	119	176	63	176	63
Försäljningslikvid	-62	-112	-62	-112	-	-	-	-
Utgående balans	2 881	2 313	2 881	2 313	288	57	288	57
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen ¹⁾	81	16	81	16	7	-6	7	-6

¹⁾ Redovisas i kapitalavkastning, intäkter och kostnader samt orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar i årets resultat.

Not 4. Ställda säkerheter, Eventualförpliktelser och Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Mkr	Koncernen			Moderföretaget		
	2018 30 jun	2017 30 jun	2017 31 dec	2018 30 jun	2017 30 jun	2017 31 dec
Ställda säkerheter	241 381	229 007	223 856	191 816	181 754	174 944
Eventualförpliktelser ¹⁾	248	842	1 368	474	1 134	526
Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	4 130	2 667	2 511	4 130	2 667	2 511

Not 5. Transaktioner med närstående

Samtliga företag inom Folksam definieras som närstående på grund av dess gemensamma ledning. Väsentliga närstående relationer/företag är mellan Folksam Liv och dess närstående företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen, inklusive företagen inom KPA Pension). Företagets närstående parter beskrivs i årsredovisningen för 2017.

Årsredovisningen finns på www.folksam.se.

En utdelning om 55 miljoner kronor har erhållits från Folksam Fondförsäkring AB samt en utdelning om 48,1 miljoner kronor har erhållits från Folksam Service AB för verksamhetsåret 2017. Inbetalningen har skett under första halvåret 2018.

Finansinspektionen gav sitt tillstånd att verkställa avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd från Förenade Liv Grupp-försäkring AB till Folksam Sak och Folksam Liv. Överlåtelsen verkställdes per den första juni 2018. Folksam Sak övertog försäkringstekniska avsättningar om cirka 1 358 miljoner kronor och en konsolideringsfond om cirka 1 013 miljoner kronor. Folksam Liv övertog försäkringstekniska avsättningar om cirka 740 miljoner kronor och en konsolideringsfond om 781 miljoner kronor.

Not 6. Tvister

Det förekommer inte några tvister som väsentligt kan påverka företagets eller koncernens finansiella ställning. Inom ramen för den ordinarie affärsverksamheten förekommer visserligen löpande ett antal försäkringstvister, men de flesta avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka bolagets eller koncernens finansiella ställning. Om det i något fall skulle röra större belopp görs regelmässigt en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Not 7. Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter delårsperiodens slut.

Underskrift

Delårsrapporten har inte varit föremål för granskning av företagets revisorer.

Stockholm den 24 augusti 2018

Jens Henriksson
Verkställande direktör